

Zıplaya Zıplaya Kalkınma

Geçtiğimiz eylül ayında, İngiltere'de bir milyona varan öğrenci okulun ilk gününe zıplayarak başlamıştı. Bunca kişinin zıplamasının bir depreme yol açıp açmayacağını deniyorlardı. Dev Zıplayış adını verdikleri deney, yalnızca okulların açılışına değil, Bilim Yılı'nın da başlangıcına işaret ediyordu. Deney, medyanın ilgisini Bilim Yılı'na çekmek bakımından oldukça başarılıydı; üstelik bu başarı aradan geçen altı ay içinde etkisini yitirmedi. Bilim Yılı'nın düzenleyicileri Eylül ayından bu yana gerek İnternet üzerinden, gerekse bölgesel etkinliklerle Bilim Yılı'nın amacına ulaşması için gözardı edilemez bir çaba harcadı. Söz konusu etkinliklerden en önemlisi, Lord Robert May'in geçtiğimiz ay verdiği Bilim Yılı konferansıydı. Eğitim Bakanı Estel Morris'in de katıldığı konferans, hem içerik bakımından hem de konuşmacının politik konumu bakımından dikkatleri üzerine çekti.

Robert May, öncelikle bir bilim adamı. Biyolojide matematiksel modellere dayalı tahminler yapmak konusunda dünyanın önde gelen isimlerinden biri. İstatistiksel modeller kullanarak HIV'in yayılmasına ışık tutan ve türlerin neslinin tükenmesinin nedenlerini açıklayan tahminleriyle ün kazanmış. Bu bilimsel rolünün yanı sıra, bir de politik bir rolü var Robert May'in: bundan iki yıl öncesine kadar İngiliz Hükümeti'nin bilim alanındaki başdanışmanıydı ve şu anda ülkede bilim politikalarında etkin Royal Society'nin başkanı.

Böylesi bir kişiliği Bilim Yılı'nın ortaya çıkış amacıyla birleştirin... işte elinizde kalkınmanın anahtarı. İlk anda abartı gibi gözükse de konferans İngiliz hükümetinin uzun vadeli planlarını da yansıtıyordu.

Bilim Yılı'nı ele alalım: Bilim Yılı Komitesi'nin başkanı Nigel Paine, okuldaki bilim eğitiminin keşiflere giden yolun başlangıcı olduğunu söyledi. Robert May de konuşmasını şöyle bir soruyla açtı: "Nasıl bir gelecek yaratmak istiyoruz? İnsanların uzun yaşamasına bağlı sosyal sorunlarla karşı karşıyayız, dünya nüfusu hızla artıyor, tüm dünyayı doyuracak kadar yiyecek üretmekte güçlük çekiyoruz, atmosfere kabul edilebilir miktarda çok üstünde karbondioksit salıyoruz." Şimdi de bu iki söylemi birleştirip deşifre edelim: Gelecek, bilgiyi üretebilen toplumların.. Biz (İngiliz Hükümeti), bu ülkeyi bilimi üretebilen, bilime dayalı sağlıklı kararlar verebilen bir topluma bırakmayı gerekli görüyoruz.

Lord Robert May konferansı sırasında bilim eğitiminin, toplumu bilimle ilgili kararlarda etkin kılmakta çok önemli bir yeri olduğunu vurguladı ve ekledi: "Ne yazık ki, örgün eğitim bu bağlamda yetersiz. Bireyler bilimin yalnızca gerçeklerden ibaret olduğu yanılgısına sahip." Oysa bilim, çoğu zaman yanıtlardan çok sorulara sahne oluyor - özellikle günümüzde. Embriyolardan elde edilen kök hücreleri kullanmalı mıyız? Genetik olarak değişikliğe uğratılmış bitkilere ne tür testler uygulamalıyız? HIV'nin kökeni ne? BSE gerçekte ne? Cep telefonları beraberinde ne tür risk getiriyor? Bunlar bireylerin yaşamına doğrudan etkisi olan sorular ve ne yazık ki bunlara kesin bir yanıt vermek olası değil. May, bir de hem risk unsuru bulunan, hem de etik yönü olan sorular soruyor: "Hayvanlardan, sözcümlü domuzlardan insanlara organ nakli ne ölçüde kabul edilebilir? Bir canlının genomuna dair verinin sahibi kim?" Okulda öğretilen bilim yalnızca gerçekleri öğretmek üzerine kurulduğundan, bu ve benzeri pek çok soruyu tartışmak için gerekli bilgilerle donatmıyor bireyleri.

Yakın gelecekte olası bir 'krizin' kokusunu almış olmalı ki, İngiliz Hükümeti Bilim Yılı'na şişkin bir bütçe ayırmakla kalmadı özel sektörü Bilim Yılı etkinliklerine katkıda bulunmak üzere teşvik etti. Bir bakıma, imece usulü, herkes payına düşeni yaptı Bilim Yılı için. Bunun yanı sıra Eğitim Bakanlığı'na bağlı birimler müfredatı gözden geçirdi. İlk köklü değişim önümüzdeki yıl uygulamaya konacak. Bu yeni yaklaşım, bilimi 'tüketecek' olan kişileri güncel yaşam için gerekli bilgilerle donatmayı amaçlamanın yanı sıra, bilimi bir meslek dalı olarak seçecek kişilere (bilimi üretecekler) daha ayrıntılı bir bilim eğitimi seçeneği sunuyor. Tüm bunlara ek olarak yepyeni düşüncelerle yeni bir bakış açısı getiriyor bilim eğitimine. Sözcümlü, yine Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir birim, bilim eğitiminde yaratıcılığın yer almasını amaçlayan bir proje üzerinde çalışıyor. Bir fizik, kimya ya da biyoloji öğretmeni, konusunu nasıl yaratıcı bir biçimde öğretebilir? Müfredat yaratıcılığa nasıl daha açık bir biçime dönüştürülebilir? Daha da önemlisi sınavlarda yaratıcılık nasıl ölçülebilir? Böylesi büyük sorulara yanıt olacak basit bir çözüm henüz ufukta yok; ama çözüme ulaşmaya yönelik çaba büyük.

Nigel Paine yaptığı her konuşmada Bilim Yılı'nın bir kampanya gibi gelip geçici değil, sürekli bir çabanın başlangıcı olduğunu vurguluyor. Bunu gerçekleştirmek için en azından bireysel düzeyde belirgin bir gayret gösteriyor. Bilim Yılı'nı yeni müfredat projeleri bütünüyor. Dört bir yandan bilim eğitimi alanında bir yenilenme gerçekleştiriliyor ülkede. Ve 'bu ülkedeki bireyler nasıl bir gelecek istiyor?' sorusu söylemle değil eylemle yanıtlanıyor. Ne diyelim, dışarı Türkiye'de örgün eğitimin başına.

Bilim Yılı komitesi web sayfasında dil sorunu yaşamadan kullanılacak bilimle ilgili oyunlar ve animasyonlara ücretsiz ulaşmak olası:

www.scienceyear.com